

פרשת יתרו

הדלקת נרות: 5:00

מוצאי שבת: 6:00

רבינו תם (שוות): 6:35

רבינו תם (מעלות): 6:36

הפטרת השבוע:

בשנת מות (ישעיה ו')

הזמנים לאופק בני ברק

עלוך

אור לשבת

מאמר בפרשה:

"ואתה תחזה מכל העם אנשי זיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע" (ב, ה).

ומבאר רש"י: "שנאי בצע – ששונאין את ממונם בדין, כההיא דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מיניה בדינא, לאו דיינא הוא (בבא בתרא נח:)."

רש"י מבאר שהדיינים שיתרו יעין למשה למנות ישנאו את הכסף שמגיע בצורה לא כשרה, כגון שוחד בדין. והביא שכן אומרת הגמרא שדיין שלוקח ממון על הדיונים שהוא עושה מבעלי הדינים, אע"פ שלוקח מכל אחד כסף בצורה שווה אינו דייך, כי בודאי מעורב בכסף זה כסף של שוחד.

ויש לשאול מילא שיהיה אסור לדיין לקחת כסף לפני הדין, זה מובן כי יש חשש שהוא יקח כספי שוחד. אבל מדוע אינו יכול לקחת כסף אחר הדין על מה שהוא דן, שכן הוא נתן מזמנו וכוחו לנידונים, ומגיע לו שכר טרחה?

ועל זה אמר יתרו למשה, שיהיו אנשים שונאי בצע, שגם אחר הדין לא יקחו כסף כלל. והסיבה שאם יידע הדיין שעתיד להגיע אליו כסף, הוא יפסוק לטובת אחד הצדדים, וברור שהצד שנפסק לטובתו יתן לו יותר כסף מהצד השני... וזה שוחד.

מסופר על רבי חיים מבריסק זצ"ל, שהיה שונא בצע בצורה מופלגת. ואע"פ שמשכורתו היתה זעומה ומועטת, בכל זאת הכנים אורחים רבים לביתו ופיזר כספים לצדקה ביד נדיבה.

אחר חתונתו, הגיע אליו חותנו – רבי רפאל שפירא, ונתן לו סכום של אלף רובל. וסיפר הגר"ח מבריסק, כי מעולם לא חש שלא בנוח כמו בשעה ההיא שקיבל את הכסף מחותנו. וכשהתברר לו שחותנו לזה את מרבית הכסף מגביר גדול, הלך רבי חיים אל הגביר ופרע את חובו של חותנו, ואת שאר הכסף חילק לתלמידי חכמים.

ופעם אחרת הגיעו אליו שני עשירים, ומסרו לו מעטפת כסף על שמידר לבניהם קידושין. והנה דפק אצל רבי חיים עני, ובלי להתבלבל מסר הרב לעני את כל המעטפה כשמהצד עומדים העשירים ורואים זאת, וזה אפילו בלי לספור כמה כסף נמצא בתוך המעטפה.

"כי השוחד יעזור עיני חכמים ויפלה דברי צדיקים" (בראשית רבה פר' עה' אות יג')

פנינים בפרשה:

"והודעת להם את הדרך ילכו" (יה, יח),
 (כ) – את הדרך דרשו חז"ל על
 גמילות חסדים, ור"ת הם אליהו,
 שיודיע בקרוב את הדרך לארץ
 הקודש בזכות גמילות חסדים. (אלופי
 יהודה)

"ואתה תחזה מכל העם" (יה, כא) –
 ר"ת, וְבני אַבְרָהָם תְּמִימִים
 הַיִּשְׂרָאֵלִים, תְּלִמְדֵי חַכְמִים זְכִי
 הַרְאוֹת, מְשֻׁכְּלִים כּוֹלֵם לַיִּדְעָה,
 הַפְּרָצוּפִים עַל מַתְכוּנָתָם. שאמרו
 הקדמונים שהשופטים שבחר משה
 היו בקיאים בחכמת הפרצוף,
 לראות אם הבאים לדון דוברי
 אמת. (מחמדי שמים)

"ויחן שם ישראל נגד החר" (יט, ב)
 – סופי תיבות הם נלמד, ור"ת ישנו,
 לרמוז שבאותו הלילה הקדימו שינה
 ללימודם כדברי חז"ל. (שמחת אבא)

מדרשי חז"ל פשט במדרשים

"ויבחר משה אנשי חיל" (יח', כה)
כתב במדרש אגדה וז"ל: "מלמד
שלא מצא משה בכל ישראל מי
שהיה בו ארבע מדות אלו". ע"כ.

יש לשאול: אם לא מצא משה מבני
ישראל אנשי חיל, יראי ה', דוברי
אמת ושונאי בצע, רק אנשי חיל
מדוע מינה דיינים? הרי צריך
שהדיין יהיה איש אמת וירא שמים
בכדי שלא יטה את הדין?

ויש לומר: אנשי אמת שמוזכר
אצלנו הכוונה כמו שפירש רש"י
וז"ל: "אלו בעלי הבטחה שהם כדאי
לסמוך על דבריהם, שעל ידי כן
יהיו דבריהם נשמעין". עכ"ל.

ועדיין קשה: אף אם דבריהם
נשמעים, הרי הם אינם יראי שמים,
ולמה שיסמכו על פסקיהם?

וע"ז יש לומר: שמשם הסתפק
באנשי חיל, שהם עשירים (כמו
שפירש רש"י) ומתוך עושרו ישמעו
לדבריו, שכן בעל המאה הוא בעל
הדעה. אבל יתרו חשב שכל ישראל
עשירים מביזת הים ואם זה עשיר
מעט מזה לא ישמעו אחד לשני.
ומשה ידע שאם אחד עשיר מהשני,
אפילו במעט, ישמע הלה לדבריו,
שירצה את קרבתו מחמת עושרו.

פנינות הדעת:

"אז ימלא שחוק פינו"
אדם צוחק מדבר לא צפוי, וכן
בביאת המשיח ימלא שחוק פינו
מחמת שיהיה הדבר לא צפוי שאין
משיח בא אלא בהיסח הדעת.

מעשה צדיקים

הרב הגאון רבי
יחזקאל הלברשטאם זצ"ל

פרשת יתרו

הגאון רבי יחזקאל הלברשטאם משינאווא זצ"ל, היה נוהג בסעודה שלישית ללמוד פרקי
אבות כסדרן קודם ברכת המזון, ולימוד זה לקח לו כשעתיים כל פעם.

בשבת אחת הגיע אחד מרבני אוגארין עיר של חכמים וסופרים בזמנם, להסתופף בצל
הרבי, וראה שהרבי לומד פרקי אבות במשך כמה שעות. ותמה, שכן הוא בעירו מוסר
שיעור לבעלי בתים בפרקי אבות, משולב עם דברי אגדה, ולוקח לו הדבר זמן מועט.

הרהיב עוזו בנפשו, ושאל את הרבי בזה הלשון: "רבי, איך אני מלמד שיעור לבעלי בתים
בפרקי אבות ולוקח לי זמן מועט, ואילו הרב שלומד לעצמו ובכל זאת הרב לומד שעה
ארוכה, ובזמן הזה הרב יכול ללמוד עוד ש"ס ופוסקים?"

השיב לו הגה"ק משינאווא זצ"ל: "אסביר לך את הדבר ע"פ מעשה שהיה; כפרי ניגש
לראש ישיבה ידועה וביקש חתן לבתו. "אבל שיהיה חתן למדן ושקוע בלימוד עם כל
המעלות!". והתחייב הכפרי לתת לו מזונות ופרנסה לכל חייו, רק שישקוד על התורה.

ראה ראש ישיבה שהכפרי אומר דבריו באמת, ומתכוון לקיים דבריו במלואם, נתן לו את
אחד מהעילויים של הישיבה, וסגר על תנאים בין ההורים ונישאו לשמחת שתי הצדדים.

הגיע הכפרי לרב אחר החתונה, ושאל אותו מה יש להכין לחתן. השיב לו הרב שיקצה
לו חדר ללימוד, עם ש"ס ורמב"ם וש"ע, ועוד ספרי קודש.

הלך הכפרי וסידר הכל לחתן. אחרי כמה שבועות אמר לחברו שיבוא לראות את החתן
שלו לומד. והנה הלכו השניים ורואים אותו מעיין בספר קטן, התבייש המחותר שחתנו
לומד בספרים קטנים ולא בספרים הגדולים שקנה לו.

הלך הכפרי לראש ישיבה והתלונן לו על דבר זה, אמר הראש ישיבה לכפרי שבבואו אל
ביתו יקרא לחתן שיבוא אליו ויברר אתו את העניין. הגיע החתן לראש ישיבה וטען לו
שלמד בספר 'אלפא ביתא', שהוא ספר קבלה, והלמוד בו לוקח הרבה זמן.

"כך גם בלימוד פרקי אבות, ללמד לוקח מעט זמן אבל ללמוד, זה דבר אחר. וגם אם זה
לוקח זמן על חשבון לימוד הש"ס והשו"ע". ללמדך מעלת פרקי אבות. זיע"א.

לעילוי נשמת
משה בן יעקב ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

ברכה והצלחה
בריאות איתנה
וכל הישועות
לשרה בת אסתר
ולכל בני
משפחתה הי"ו

ברכה והצלחה
למירי ורפי
אסולין הי"ו יהיה
ה' בעזרם וחפץ
ידם יצלח.

שיבת שלום ומבורך